

U2024/02723
Utbildningsdepartementet
u.remissvar@regeringskansliet.se

Stockholm 18/2-2025
Dnr 25019

Yttrande gällande betänkandet ”Ämneskunskaper och lärarskicklighet – en reformerad lärarutbildning” (SOU, 2024:81)

Kungl. Musikaliska Akademien och Kunskapsrådet för Sjungande barn – akademiens verksamhet för alla barns rätt till sin röst genom sång och musik – önskar härmed framföra sina synpunkter gällande rubricerade betänkande.

SAMMANFATTNING

I betänkandet lyfts vikten av lärarens ämneskunskaper och didaktiska skicklighet, men för att kunna erbjuda elever möjlighet till lärande genom estetiska lärprocesser behöver lärare inte bara kännedom och kunskap om estetiska lärprocesser som sådana utan även ämneskunskaper, färdigheter och förmåga inom olika estetiska uttrycksformer. Som ett exempel nämns de estetiska ämnena bild, form, drama, rörelse, sång, musik och dans i förskolans uppdrag (Lpfö 18, s. 9) – det är alltså kunskaper som förskollärarens *förväntas* kunna och som således borde finnas med i examensmålen.

Estetiska lärprocesser öppnar dörrar för nytänkande och kan ha stor betydelse för elevers övergripande lärande. Tal- och språkutvecklingen startar direkt efter födelsen och vid 1-2 års ålder kan de flesta barn producera ett- till tvåordssatser. Det är väl beforskat att musik och särskilt sång är ett viktigt stöd för denna utveckling.

ÖVERGRIPANDE SYNPUNKTER

Kungl. Musikaliska Akademien och Sjungande barns Kunskapsråd vill bidra med förslag för att stärka användningen av estetiska ämnen och estetiska lärprocesser inom förskolan och grundskolan, med särskilt fokus på sång och musik. Med bakgrund i tidigare forskning (se nedan) föreslår vi följande förändringar i examensmålen för förskolläraryt- samt grundlärarutbildningen, i gult:

För Förskollärarexamen, ska studenten:

- Visa fördjupad kunskap om kommunikation, röst-, sång- och språkutveckling samt kunskap om grundläggande läs- och skrivinlärning inklusive sång som metod för fonologisk medvetenhet hos barn (s.53)
- Visa fördjupad förmåga att möta barnens behov av omsorg och att skapa förutsättningar, inbegripet genom lek och skapande verksamhet i olika uttrycksformer så som musik, sång, dans, bild och drama, för alla barn att lära och utvecklas. (s.53)
- Visa kunskap om praktiska -och estetiska läroprocesser samt olika estetiska uttrycksformer så som musik, sång, dans, bild och drama. (s.53)
- Visa kommunikativ förmåga i lyssnande, tal, skrivande och i estetiska uttryck till stöd för barns språkutveckling och den pedagogiska verksamheten i övrigt. (s.54)

För Grundläraresexamen (olika inriktningar), ska studenten:

- Visa kunskap om praktiska- och estetiska läroprocesser samt olika estetiska uttrycksformer såsom sång, musik, dans, bild och drama. (s.59)
- Visa kännedom kunskap om praktiska - och estetiska läroprocesser samt olika estetiska uttrycksformer såsom musik, dans, bild och drama. (s.60)

Lägg till under färdighet och förmåga för samtliga inriktningar:

- Visa fördjupad färdighet och förmåga att undervisa med stöd av olika estetiska uttrycksformer såsom sång musik, dans, bild och drama.
- Visa kommunikativ förmåga i lyssnande, tal, skrivande och i estetiska uttryck till stöd för barns tal- och språkutveckling och den pedagogiska verksamheten i övrigt. (s.61)

FORSKNING OM ESTETISKA LÄROPROCESSER I UNDERVISNING

Forskning visar att estetiska uttrycksformer, som musik och drama, har stor potential att främja elevers lärande, kognitiva utveckling och kreativitet (Lindström, 2008; Schellenberg, 2004; Wu & Rau, 2019). Till exempel har musikaktiviteter visat sig kunna stärka tidig språkutveckling och andraspråksinlärning samt matematik (Bilalovic Kulset, 2020; Busse m.fl. 2018; Ehrlin, 2012, Elofsson et al., 2018; Linnavalli m.fl. 2018; Pino m.fl. 2018) i vilken särskilt sång är av betydelse. Att använda sång och musik för att skapa rutiner, ordning och struktur är idag en underutnyttjad metod för att etablera studiero som kan användas vid dagliga övergångar, samlingar och pauser, istället för verbala och arbetsminneskrävande instruktioner (Jackson & Joyce, 2003; DiDomenico 2017). Vidare argumenterar forskning för rytmundervisning för att tidigt utveckla generositet, bonding, interaktion och inlärning samt visar på en överrepresentation av barn med svag känsla för rytm när det gäller dyslexi,

dyskalkyli, autism och ADHD (Kraus & White-Schwoch, 2020; Lense m.fl., 2020). Sång kan även bidra till ökat välmående, minskat utanförskap, likabehandling och bättre studieresultat (Bartleet et al., 2016; Clarke et al., 2015; Hentschel, 2017; Hofvander Trulsson, 2010; Guðmundsdóttir, 2015; Welch, 2022).

Däremot visar studier att många lärare upplever osäkerhet i att undervisa med dessa metoder, särskilt inom musik (Johansen et al., 2022; Lagerlöf & Wallerstedt, 2019). Detta kan bero på bristande självförtroende och utbildning, vilket gör att estetiska uttrycksformer inte får tillräcklig plats i undervisningen.

För att stärka lärarnas kompetens inom detta område krävs en tydligare integration av estetiska uttrycksformer i lärarutbildningen. För att använda estetiska metoder effektivt i undervisningen behöver lärare inte enbart kännedom om dessa; även ämneskunskap och didaktisk förmåga krävs. Detta är i betänkandet inte tydligt.

Kunskapsrådet för Kungl. Musikaliska Akademiens satsning Sjungande barn

Anita McAllister (Logoped, docent, Karolinska institutet), Anna-Carin Ahl (Studierektor, Stockholms Musikpedagogiska institut), Birgitta Mannerström-Molin (Universitetsadjunkt, Högskolan för scen och musik Göteborg), Carina Aronsson (Leg logoped, kvalitets- och utvecklingschef, Logopedbyrån Dynamica), David Thorarinn Johnson ((Försteamanuensis med inriktning musikpedagogik, sång och musik i yngre åldrar, undervisningsmetodik och repertoar, minoritetsperspektiv, Høgskulen på Vestlandet, Bergen, Norge), Gunnar Bjursell (Professor emeritus Direktör centrum kultur kognition och hälsa vid Karolinska Institutet), Gunnel Fagius (Musikvetare, Uppsala universitet, Pensionerad körpedagog), Ingrid Hammarlund (senior lektor, musikterapi/specialpedagogik, Kungl. Musikhögskolan), Johan Sundberg (Forskare inom röstfysiologi/akustik, professor emeritus, Kungliga Tekniska Högskolan), Lena Ekman-Frisk (Universitetslektor Körsång/körledning och doktorand i musikpedagogik, Musikhögskolan i Malmö, Lunds universitet), Linn Hentschel (Lektor och forskare sång och genus, Umeå Universitet), Sissela Nutley (Forskare inom kognitiv neurovetenskap och psykologi, Karolinska Institutet), Susanna Lindmark (Projektledare/Konstnärlig ledare Körcentrum Nord/Norrbottensmusiken, Tonsättare), Ylva Hofvander Trulsson (Professor, musik och rörelse/minoritetsperspektiv, Stockholms Konstnärliga Högskola), Ylva Holmberg (docent, pedagogik, Malmö universitet).

Samt Ulrika Lind, verksamhetsledare för Sjungande barn och Susanne Rydén, ordförande i styrgruppen för Sjungande barn, f.d. preses av Kungl. Musikaliska Akademien.

REFERENSER

- Bartleet et al (2016). Enhancing intercultural engagement through service learning and music making with Indigenous communities in Australia
- Bilalovic Kulset, N. (2020). Singing: A Pathway to Friendship, Empathy and Language in Children from Different Backgrounds. In *The Routledge Companion to Interdisciplinary Studies in Singing*, 390-402: Routledge.
- Busse, V., Jungclaus, J., Roden, I., Russo, F. A., & Kreutz, G. (2018). Combining Song—And Speech-Based Language Teaching: An Intervention With Recently Migrated Children. *Frontiers in psychology*, 9, 2386.
- Cagape, W. & Dapat, S. (2023) Music as Instructional Strategy in Teaching Multiplication: A Qualitative Study. *International Journal of Research Publications*.
- Clarke et al (2015). Music, empathy and cultural understanding.
- DiDomenico, J. (2017) Effective Integration of Music in the Elementary School Classroom. National Louis University.
- Ehrlin, A. (2012). Att lära av och med varandra. En etnografisk studie av musik i förskolan i en flerspråkig miljö. (Örebro Studies in Music Education 7, Örebro Studies in Educational Sciences with an Emphasis on Didactics 3) Örebro universitet.
- Elofsson, J., Englund Bohm, A; Jeppsson, C., & Samuelsson, J (2018) Physical activity and music to support pre-school children's mathematics learning. *Education 3-13*, 46:5, 483-493.
- Guðmundsdóttir, H.R. (2015). Musikalisk kompetens i början av livet – perception, cognition och kommunikation. *Musik och lärande i barnets värld*.
- Hentschel, L. (2017). Sångsituationer – En fenomenologisk studie av sång i musikämnet under grundskolans senare år. Institutionen för Estetiska ämnen, Umeå Universitet.
- Hofvander Trulsson, Y. & Houmann, A. (red.), Welch, G. (2022) Reflections on the concept of musical development. *British Journal of Music Education*.
- Hofvander Trulsson, Y. (2010). Musikaliskt lärande som social rekonstruktion. Musikens och ursprungets betydelse för föräldrar med utländsk bakgrund. *Studies in Music and Music Education*.
- Jackson, M. & Joyce, F. (2003) The Role of Music in Classroom Management. *Institute of Education Sciences*.
- Johansen, A., Mogstad, E., Gajic, B. & Bungum, B. (2022). Incorporating creativity in science and mathematics teaching: Teacher's view on opportunities and challenges. *Nordina* 18(1), 98-111.
- Kraus N, White-Schwoch T (2020) The argument for music education. *American Scientist*. 108: 210-213
- Lagerlöf, P., & Wallerstedt, C. (2019). 'I don't even dare to do it': problematising the image of the competent and musical child. *Music education research*, 21(1), 86-98.
- Lense, M.D., Ladányi, E., Rabinowitch, T.C., Trainor, L., Gordon, R., Kraus, N., White-Schwoch, T. (2020) Rhythm and timing as vulnerabilities in neurodevelopmental disorder.
- Lindström, L. (2008). *KRUT - Kritisk utbildningstidskrift*, 133/134(1-2), pp. 57-68.
- Linnavalli, T., Putkinen, V., Lipsanen, J., Huotilainen, M., & Tervaniemi, M. (2018). Music playschool enhances children's linguistic skills. *Scientific reports*, 8(1), 1-10.
- Pino, M.C, Giancola, M, D'Amico, S. (2023) The Association between Music and Language in Children: A State-of-the-Art Review. *Children* (Basel). 2023 Apr 28;10(5):801
- Schellenberg E. G. (2004) Music lessons enhance IQ. *Psychological science*, 15(8), 511-514.

Welch, G. (2022). Reflections on the concept of musical development. *British Journal of Music Education*.

Wu, S. P., & Rau, M. A. (2019). How students learn content in science, technology, engineering, and mathematics (STEM) through drawing activities. *Educational Psychology Review*, 31, 87-120.